

Musik varmer hjernen op

Interview med skoleleder Ole Skov

af Erik Lyhne

Juni 2011

Ole Skov har bifag i musik fra Musikvidenskabeligt institut Århus Universitet 1976 og uddannet som lærer med musik som linjefag i 1980. Ansat på Hasle Skole 1980 og været skoleleder siden 1993. Hasle Skole arbejder på at blive musikprofilskole.

Hvorfor vil Hasle Skole gerne være musikprofilskole?

Den historiske vinkel er, at der for mange år siden var en meget entusiastisk kordirigent og meget stort kor på skolen. Siden har musikken være i centrum på skolen.

Vi vil gerne være musikprofilskole, fordi vi prioriterer arbejdet med musik. Men hvad er kravene til en musikprofilskole. Må man f.eks. gøre mindre, end vi gør på Hasle Skole?

Vi har gjort os mange tanker om, hvad en musikprofilskole skal være. Skal det være en skole bygget op omkring det elitære som en Suzuki skole, der starter i børnehaveklassen?

Nu har forvaltningen spillet ud med, at det ikke skal være en eliteskole. Der skal satses på bredden. Det passer os fint.

Jeg har været i dialog med musiklærerne, som godt kan tænke sig at arbejde med musikprofil skole. Efterfølgende er det præsenteret for de andre lærere på skolen. Alle lærere har nikket til det, og skolebestyrelsen bakker også op om det, og synes det er en rigtig god ide. Det er vigtigt at have alle med.

Vi har ikke formuleret en fast plan for at blive musikprofilskole, men vi har tænkt nogle tanker og ideer omkring den vej, vi kunne tænke os for at gå. (se boks)

Er der særlige krav til musiklærerne på skolen?

Vi sørger for, at musiklærerne har en linjefagsuddannelse i musik, eller noget der ligner. Men vi samarbejder også med mange af de musiktilbud, der er i Århus Kommune. Det drejer sig om Aarhus Symfoniorkester, Levende Musik i Skolen, Den Jyske Opera (hvor vi har haft elever med i en børneforestilling), World Music Center under Aarhus Musikskole, Kulturen på Skinner (et samarbejde mellem flere af byens kulturskoler, der administreres af Aarhus Musikskole) og Klüvers Bigband. Da vi begyndte at tale musikprofilskole, gik jeg lidt i kødet på vores musiklærere. De var straks nervøse for, at de skulle involveres i en masse forskning og mange eftermiddagsmøder. Men sådan bliver det ikke.

Men hvorfor satse på musik?

Musik har sit eget sprog. Musikudøvelse med andre giver glæde og lejlighed til at engagere sig i et skabende fællesskab, hvor der udtrykkes følelser og tanker, der ellers ikke kan sættes ord på. Musik er kulturbærende og et middel til at tilegne sig æstetik og arbejde med kreativitet. Vi tror således, at musik er vigtigt for musikkens egen skyld.

Desuden oplever vi, at børn der beskæftiger sig med musik også bliver dygtigere til andet. De bliver dygtigere til at koncentrere sig – hvilket ikke er en medfødt egenskab men noget, der skal trænes. De styrker deres fornemmelse af tid og timing. De bliver bedre til at agere i et fællesskab med blik for egen rolle og ansvar. Man kan simpelthen mærke forskellen lige med det samme. Når man skal blive dygtig til at læse, så skal man øve sig i at læse – og på samme måde med alle andre færdigheder. Over halvdelen af vores elever er tosprogede, så når vi arbejder med musik og sang, er det også et arbejde med tekst, ord og sprog, som en god måde at lære dansk på.

Hjerneforskere kan fortælle, at musikudøvelse er den aktivitet, der aktiverer flest områder i hjernen samtidig. Det kan tolkes sådan, at musikudøvelse "varmer hjernen op", hvorved paratheden til at modtage alle former for læring og træning styrkes. Det svarer til vores egne erfaringer – at træning i musik samtidig gør børn dygtigere ud over det snævert musikfaglige. Vi kan ikke tro andet end, at det har en afsmittende effekt på resten af børnenes læring. Selvom vi ikke har videnskabelige belæg for, at en times musik er ligeså godt som to timers dansk.

Hvad har i iværksat?

Vi har gennem ca. 12 år haft en ugentlig times rytmik, hvor en af skolens musiklærere har været med i alle børnehaveklasserne. Vi har lige fået en specialklassebørnehaveklasse, hvor vi har en musiklærer til arbejde med ADHD børnene. I forhold til indskolingsbørnene, er det noget vi prioriterer. Vi har i vores lektionslæseplan lagt en ekstra musiktime i første klasse. Måden vi finansierer den på er ved at konvertere en dansk time til musik. På længere sigt er vi også interesserede i at få en ekstra times musik på fjerde og femte klassetrin, og vi vil gerne kunne lave delehold i musiktimerne. Den vejledende plan fra Undervisningsministeriet siger, at der skal være to musiktimer. Hvis vi lægger en tredje på, kan der være en fællestime og to deletimer. Så vil der være

langt bedre muligheder for at spille sammen med børnene.

Vi har en plan for, at det bliver indført i 5. klasse til næste skole år og 4. klasse i året efter igen. Det er dog afhængigt af hvor mange elever der er i klasserne, og hvor mange penge vi har i kassen og endelig om, der kommer nye besparelser, der kan forpurre vores planer.

Vi samarbejder med Århus Musikskole om undervisningen med valgfag for 8. – 9. klasse, og vil gerne udbygge dette samarbejde for at se, om vi kan udbyde noget mere instrumentalundervisning til vores elever. På den måde kan vi være med til, at gøre det lettere for børnene, hvis vi kan arrangere hold i SFO tiden. Det vil også være godt for musikskolelærerne, så kan de starte deres arbejde tidligere på dagen. Holdundervisning på forskellige niveauer i forbindelse med musikskolen ville også være godt, for så kunne undervisningen blive billigere for den enkelte elev.

Hvad siger du til debatten om at de konservatorieuddannede skal til at undervise i folkeskolen?

Forskellen på musiklærere i folkeskolen og musiklærere, der er ansat i musikskolen er, at det er ganske få musiklærere i skolen, der har musikken, som det de identificerer sig med, som kernen i deres arbejde. De fleste af vores musiklærere er samtidig med klasselærere, sproglærere eller har andre opgaver på skolen. Hvis man er AM'er og arbejder på en musikskole, er det musikken man identificerer sig med, og den man er. Konservatoriefolkene mangler også den pædagogiske erfaring med at kunne undervise 24 børn i klasserne. Vi kender også rapporten fra Horsens forsøget*, hvor folkeskolelærerne skulle opretholde ro og orden, men musikskolelærerne skulle undervise i musik. Mine musiklærere vil ikke være dem, der skal holde disciplin mens konservatorieuddannede musikere skal undervise i musikfaget. Vi skal have begge kompetencer i spil.

Hvad er dit håb for Hasle Skole?

At Hasle Skole fortsat kan være den mest attraktive skole for alle børn i vores skoledistrikt. En skole, hvor musikkens fælles sprog har en fundamental plads i elevernes dannelse.

- Fra skoleåret 2011/12 på 1. klassetrin udvide den obligatoriske musikundervisning fra en til to timer og fastholde det vejledende timetal på øvrige årgange.
- Fra skoleåret 2012/13 på 5. klassetrin udvide den obligatoriske musikundervisning fra en til to timer og anvende den ene time til sammenspil på delehold (halv klasse)
- Fra skoleåret 2013/14 på 4. klassetrin anvende den ene af to obligatoriske timer til sammenspil på delehold (halv klasse)
- Fortsat lægge en times ugentlig musikundervisning i børnehaveklassen og tilbyde valghold i musik på 7.-9. klassetrin.
- Indtænke sang, musik og bevægelse som metode og middel generelt – især i indskolingens undervisnings- og SFO-tid. Vi vil have kontinuerlig fokus på børnenes motorik – herunder vigtigheden af at træne og mestre krydsbevægelser.
- Afdække efteruddannelsesbehov og behov for korte kurser blandt indskolingslærere for at fremme integrering af sang, musik og bevægelse i normalundervisningen.
- Opbygge en idebank med eksempler på, hvordan sang, musik og bevægelse kan integreres i alle indskolingsfag.
- Fastholde samarbejdsrelationerne til eksterne parter, der kan bidrage til vores elevers musikalske udvikling og dannelse – fagligt såvel som kulturelt.
- Søge at etablere et nærmere samarbejde med læreruddannelsen og konservatoriet til gensidig inspiration og udbytte.
- Samarbejde med distriktets dagtilbud og Aarhus Musikskole om evaluering og erfaringsopsamling fra MusikUnik, der frem til 2012 er et udviklingsprojekt støttet af Kulturministeriet, som skal afdække, hvad musik kan i et lærings- og dannelsesperspektiv i forhold til de yngste børn. Især søge svar på:
 - hvilke nye muligheder giver det for folkeskolens musikundervisning?
 - hvordan kan der fortsat gives tilbud om dagtilbudsbaseret musikundervisning for førskolebørn, når projektmidlerne til MusikUnik standser?
- Udvikle samarbejdet med Aarhus Musikskole om gradvis etablering af forskellige musikskoletilbud på Hasle Skole. Evt. med mere fokus på holdundervisning og sammenspil end traditionel én til én instrumentundervisning.

* Finn Holst et al: Musik, sprog og integrations - et treårigt projekt. Søndermarksskolen, Sønderbro, Horsens. Rapporter kan downloades på www.finnholst.dk